

СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІДЕРСТВО ТА ПРОФЕСІЙНА УСПІШНІСТЬ В БІЗНЕСІ»

Лектор курсу		Сьомкіна Тетяна Віталіївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle		e-mail: ptbd_dut@ukr.net ; сторінка курсу в Moodle http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=1873	
Освітній рівень				бакалавр			
Семестр				3			
Тип дисципліни				вибіркова			
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:				
	5	150	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка
			18	-	36	-	96
АНОТАЦІЯ КУРСУ							
Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі							
Мета курсу:	формування у студентів здатності враховувати вплив мотивації на досягнення успіху в професійній діяльності; здатності орієнтуватися у проблемах і напрямках розвитку сучасної психології лідерства, використовувати досвід ефективного лідерства у професійній діяльності та застосовувати фундаментальні принципи етики лідера.						
Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми							
Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)				Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетенції			
ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК10. Здатність діяти відповідально та свідомо ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.				СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. СК6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур			
Результати навчання відповідно до освітньо-професійної (програмні результати навчання – ПРН)							
ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати. ПРН9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави							

ПРН11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЛІДЕРСТВА			
<p>Тема 1. <i>Поняття лідерства</i> Знати: відмінності між керівництвом і лідерством Вміти визначати, які якості особистості керівника передбачає психологічний такт Формування компетенцій: ЗК2, СК1 Результати навчання: ПРН2, ПРН9. Рекомендовані джерела: 4-6</p>	Лекція 1	5,5	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 1		Усне опитування, тестування типів темпераменту, навчальна дискусія
	Практичне заняття 2		Навчальна дискусія «Сумісність», обговорення ситуаційного завдання
<p>Тема 2. <i>Лідерство як риса діяльності управлінської команди</i> Знати: роль керівника в розвитку етичної культури та дотриманні етичних норм Вміти: приймати нестандартні управлінські рішення – здатність виявляти проблеми та розв'язувати їх в умовах, коли альтернативні варіанти, дії, інформація і мета незрозумілі або сумнівні Формування компетенцій: ЗК2, СК1 Результати навчання: ПРН2, ПРН9. Рекомендовані джерела: 4-6</p>	Лекція 2	5,5	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 3		Визначення лідерських здібностей; ділова гра «Чи справжній лідер?»
	Практичне заняття 4		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
<p>Тема 3. <i>Теорія особливостей лідерства</i> Знати: теорію лідерської поведінки Вміти: визначити сутність ситуаційного підходу до лідерства Формування компетенцій: ЗК2, ЗК10, СК1 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН11. Рекомендовані джерела: 4-6</p>	Лекція 3	5,5	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 5		Усне опитування; визначення рівня самооцінки; доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 6		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
<p>Тема 4. <i>Етичний клімат в організації.</i> Знати: розвиток моралі, світська та релігійна традиції Вміти: сформувати шкалу цінностей в сучасному українському суспільстві Формування компетенцій: ЗК2, ЗК10, СК1 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН11. Рекомендовані джерела: 4-6</p>	Лекція 4	5,5	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 7		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Практичне заняття 8		Проведення модульного контролю № 1 «Теоретичні аспекти лідерства»
<p>Тема 1. Поняття лідерства Тема 2. Лідерство як риса діяльності управлінської команди Тема 3. Теорія особливостей лідерства</p>	Самостійна робота		<p>1. Лідерство в бізнесі: сутність та актуальність сьогодення. 2. Наукові концепції лідерства в найдавніші часи та в епоху Відродження.</p>

Тема 4. Етичний клімат в організації.			3. Наукові концепції лідерства від середини ХХ століття до сьогодення. 4. Емоційне лідерство. Емоційний інтелект. 5. Харизматичне лідерство. 6. Трансакційне та трансформаційне лідерство. 7. Стили лідерства в бізнесі.
Розділ 2. ЛІДЕРСТВО В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ			
Тема 5. Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління Знати: філософію патисипативного управління Вміти: пояснити важливість правильної організації роботи керівника Формування компетенцій: ЗК2, ЗК10, СК1, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН9, ПРН11. Рекомендовані джерела: 2-4, 6	Лекція 5 Практичне заняття 9 Практичне заняття 10	5,5	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів Усне опитування, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
Тема 6. Корпоративна культура в системі управління персоналом підприємств Знати: поняття моральності на робочому місці Вміти: розвивати лідерські навички Формування компетенцій: ЗК2, ЗК10, СК1, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН9, ПРН11. Рекомендовані джерела: 1-4	Лекція 6 Практичне заняття 11 Практичне заняття 12	5,5	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання Доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Тема 7. Елементи мистецтва переконання Знати: стилі конфліктів і значення толерантності Вміти: раціонально планувати завантаження співробітників; аналізувати і управляти роботою співробітників. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК10, СК1, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН9, ПРН11. Рекомендовані джерела: 1-4	Лекція 7 Практичне заняття 13 Практичне заняття 14	5,5	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів Картографія конфлікту, тренінг «Боротьба з конфліктогенами» Тестування, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, обговорення ситуаційного завдання
Тема 8. Управління стресом Знати: особисті стратегії подолання та протидії стресу Вміти: запобігати стресам Формування компетенцій: ЗК2, ЗК10, СК1, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН9, ПРН11. Рекомендовані джерела: 1-4, 5	Лекція 8 Практичне заняття 15 Практичне заняття 16	5,5	Лекція – візуалізація, експрес-опитування студентів Діагностика стресу. Психотест на стресостійкість Усне опитування, навчальна дискусія, тренінг на вихід зі стресу; доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Тема 9. Ефективна комунікація як компетенція керівника Знати: складові та фактори впливу комунікації Вміти: налагодити зворотній зв'язок та активне слухання Формування компетенцій: ЗК2, ЗК10, СК1, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН7, ПРН9, ПРН11.	Лекція 9 Практичне заняття 17 Практичне заняття 18	6,0	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів Усне опитування, тестування, навчальна дискусія «Цілі в житті», обговорення ситуаційного завдання Проведення модульного контролю № 2 «Лідерство в процесі управління»

Рекомендовані джерела: 1-4, 6			
Тема 5. Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління Тема 6. Корпоративна культура в системі управління персоналом підприємств Тема 7. Елементи мистецтва переконання Тема 8. Управління стресом Тема 9. Ефективна комунікація як компетенція керівника	Самостійна робота		1. Когнітивні якості бізнес-лідера та їх розвиток. 2. Модель бізнес-лідера. 3. Авторитет і імідж бізнес-лідера. 4. Крос-культурні комунікації для бізнес-лідерів. 5. Основи риторики для бізнес-лідерів. 6. Гендерні особливості бізнес-лідерства 7. Трудовий потенціал бізнес-лідера.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Програмне забезпечення «Project-Expert», MS «Excel»
- Мультимедійний проектор;
- Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://dl.dut.edu.ua>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Сьомкіна Т.В. Теоретичні підходи до аналізу функціонування суб'єкта підприємницької діяльності. Збірник наукових праць Державного університету телекомунікацій. «Економіка. Менеджмент. Бізнес». 2017. № 3 (2017). С. 28–34. URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1592>
2. Сьомкіна Т.В., Лобань О.О. Концептуальні основи реалізації конкурентних переваг в межах корпоративних структур. Збірник наукових праць Державного університету телекомунікацій. «Економіка. Менеджмент. Бізнес». 2018. № 3 (2018). С. 76–84. URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1937>
3. Сьомкіна Т.В., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С.. Підготовка економістів: інноваційний підхід. Збірник наукових праць Державного університету телекомунікацій. «Економіка. Менеджмент. Бізнес». 2019. № 1 (2019). С. 35–41. URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2088>
4. Психологія лідерства та професійної успішності: комплекс навчально методичного забезпечення аспірантів спеціальності 053 Психологія Укл.: Кононець М.О. – К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 34 с. http://www.dut.edu.ua/uploads/1_291_91097392.pdf
5. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 р. – 100 с. http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2120_98283890.pdf
6. Лекції з вибіркової навчальної дисципліни «Лідерство» підготовки фахівців ступеня вищої освіти «Магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» / укл. С.П. Коляда. – Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2018. – 95 с. http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2121_98262276.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Умовою допуску до семестрового та підсумкового контролю є набрання студентом мінімум 30 балів у сукупності за темами дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КONTРоль	Робота на лекціях, у т.ч.:	
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,5 бала
	• участь у експрес-опитуванні	за кожну правильну відповідь 0,25 бала
	Робота на практичних заняттях, у т.ч.:	
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,5 бала
	• доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді)	за кожну презентацію максимум 10 балів
	• усне опитування, тестування	за кожну правильну відповідь 0,5 бала
	• участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання	за кожну правильну відповідь 3 бали
РУБіЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КONTРоль)	Модульний контроль № 1 «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЛІДЕРСТВА»	максимальна оцінка – 10 балів
	Модульний контроль № 2 «ЛІДЕРСТВО В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ»	максимальна оцінка – 10 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Згідно рішення кафедри
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ залік	Метою заліку є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Залік проходить у формі співбесіди.	Максимальна кількість балів - 30

бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /зачис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосуються дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (В)
75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.	Добре / Зараховано (С)

	<p>відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.</p>	<p>Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.</p>	
64-74	<p>Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.</p>	<p>Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни</p>	<p>Задовільно / Зараховано (D)</p>
60-63	<p>Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.</p>	<p>Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни</p>	<p>Задовільно / Зараховано (E)</p>
35-59	<p>Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутня.</p>	<p>Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни</p>	<p>Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) <i>В залікову книжку не представляється</i></p>
1-34	<p>Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку.</p>	<p>Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни</p>	<p>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням/ Не допущений (F) <i>В залікову книжку не представляється</i></p>